

El Coix d'Avià

Avià

Ubicació

Comarca: Berguedà

Coordenades:

Latitud: 42.07723

Longitud: 1.82277

UTM Est (X): 402622

UTM Nord (Y): 4659021

Classificació

Número de fitxa 08011 - 154

Àmbit: Patrimoni immaterial

Tipologia Tradició oral

Estil / època: Contemporani

Segle XIX

Estat de conservació Dolent

Protecció Inexistent

Tipus de protecció: Inexistent

Accés Obert

Ús actual: Social

Titularitat Pública

Autoria de la fitxa Maria del Agua Cortés Elía

Data de registre de la fitxa: dl., 18/02/2002 - 01:00

Autoria de la darrera revisió: Maria del Agua Cortés Elía

Data de la darrera revisió: dv., 31/01/2025 - 15:17

Descripció

El Coix d'Avià era un antic bandoler procedent del poble que, junt amb la seva quadrilla, va actuar per la zona del Berguedà a mitjans del segle XIX.

Observacions:

Es conserva una litografia (Còpia a L'Àmbit de recerques del Berguedà) que representa al bandoler atracant al rector de Montmajor dins la parròquia.

Història

En el llibre sobre la història dels Mossos d'Esquadra a Catalunya sovint es parla del "Coix d'Avià". Aquest era un bandoler, Ramón Pujol, i la seva quadrilla de lladres formada per Manuel Pistoles de La Pobla de Lillet, els germans Cardona alies "Guiatges" i Francesc Parés, entre d'altres. Actuaven per tota la comarca des de mitjans del segle XIX. L'any 1854 els Mossos d'Esquadra mataren el "Coix d'Avià" i tota la seva banda. Durant els segles XVI i XVII es va generalitzar el bandolerisme per tota la Mediterrània, i trobà als territoris muntanyosos de Catalunya un amagatall òptim. Aquests lladres sovintejaren fins al segle XX i especialment durant el XIX, època en que tenim com a exemple al Coix d'Avià. També d'aquesta època era el "Moreno d'Avià", lladre que va ser executat el 20 d'abril de 1819 pel botxí de Barcelona, que va portar el seu cap dins d'una gàbia acompanyat per un Alguatzil de l'Audiència i varis Mossos d'Esquadra. Van arribar al barri de La Creu d'Avià i dalt d'un pal van posar la gàbia amb el cap per tal de que servís d'escarment (VILARDAGA, 1919).

Bibliografia

ORTEGA I ESPINÓS, J. (1859). Historia de las Escuadras de Cataluña. Madrid. Pàgs. 789 i 844-856.

SANTANDREU, M.D.; SERRA, R. (1984). Dels camins romans a les carreteres asfaltades. L'Erol, núm. 9. Àmbit de Recerques del Berguedà.

VILARDAGA, J. (1919). Efemérides Berguedanas. Manresa. Efemèride n° 288, pàg. 197).

